

АНАЛІЗ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ І КОНЦЕПЦІЙ ІННОВАЦІЙНИХ СПІЛЬНОТ*

©2022 **ОМЕЛЬЯНЕНКО О. М.**

УДК 338.28: 316.43
JEL Classification: D29; L50; O31

Омельяненко О. М.

Аналіз науково-методичних підходів і концепцій інноваційних спільнот

Інновації все більше з більшою швидкістю входять в наше життя, а темпи їх зростання змушують створювати інноваційні спільноти для більш швидкого розвитку та впровадження. Метою дослідження є аналіз концепцій інноваційних спільнот, визначення їх завдань і підкреслення важливості їх розвитку. У статті проаналізовано науково-методичні підходи до визначення сутності інноваційної спільноти. Інноваційну спільноту визначено як групу людей, що вирішує нагальні питання та об'єднана спільною метою для досягнення поставлених цілей. Розглянуто загальні складові та риси інноваційних спільнот. Обґрунтовано актуальність їх створення. Визначено, що інноваційні спільноти дозволяють вирішувати проблеми, спираючись на думку соціально активного населення, що дає змогу підійти до вирішення актуальних питань більш детально та приймати правильні та узгоджені рішення. Розглянуто принципи розвитку інноваційних спільнот. Визначено етапи розвитку інноваційних спільнот, зокрема, робочі групи, спільноти практики, інноваційні спільноти. Акцентовано увагу на сильних сторонах і перевагах інноваційних спільнот (створення відкритої комунікації, сприяння навчанню, зменшення ризиків при вирішенні питань надто великих або ризикованих проєктів, збільшення рівня довіри шляхом урахування ідей кожного, що, своєю чергою, формує комфортну атмосферу, створення відкритої комунікації за рахунок дискусій та генерації спільних узгоджених ідей). Наведено приклад інноваційної спільноти та розглянуто обов'язки кожного з учасників (розвідники тенденцій, технологічні розвідники, конкурентні розвідники, дослідники контенту, галузеві експерти, клієнти, провідні користувачі, генератори ідей, аналітики). Коротко дано характеристику кожному з учасників та його завдання.

Ключові слова: інноваційні спільноти, комунікація, інновації, генерація ідей.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2022-1-99-104>

Рис.: 2. **Бібл.:** 18.

Омельяненко Олена Миколаївна – доктор філософії, науковий співробітник науково-дослідного сектора, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка (вул. Роменська, 87, Суми, 40002, Україна)

E-mail: elnikrasnaya@gmail.com

UDC 338.28: 316.43
JEL Classification: D29; L50; O31

Omelianenko O. M. Analysis of Scientific and Methodological Approaches to and Concepts of Innovation Communities

Innovation is increasingly entering our lives, and its development rate is forcing innovation communities to appear and implement innovation faster. The article is aimed at studying the innovation communities concept, identifying their objectives and emphasizing the importance of their development. The scientific and methodological approaches to defining the essence of the innovation community have been analyzed. An innovation community is defined as a group of people united by a common goal to achieve their aims, and addressing pressing issues. The general features and components of innovation communities are considered, and the need for their creation is substantiated. It is determined that innovative communities help to solve problems by involving the opinion of the socially active population, thus making it possible to approach topical issues in more detail and make correct and agreed decisions. The principles of developing innovation communities are considered. Stages of developing innovation communities are defined as following: working groups, communities of practice, innovation communities. Emphasis is placed on the strengths and benefits of innovative communities (creating open communication; promoting learning; reducing risks when dealing with large or risky projects; increasing trust by taking into account every opinion, which, in turn, creates a comfortable atmosphere; creating open communication by organizing discussions and generating common and agreed ideas). An example of an innovation community is given, and the responsibilities of each participant are considered (trend scouts, technology scouts, competition scouts, content researchers, industry experts, clients, leading users, idea generators, analysts). A brief description of each participant and their tasks is given.

Keywords: innovation communities, communication, innovations, ideas generation.

Fig.: 2. **Bibl.:** 18.

Omelianenko Olena M. – PhD, Research Associate of the Research Sector, Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko (87 Romenska Str., Sumy, 40002, Ukraine)

E-mail: elnikrasnaya@gmail.com

* Дослідження виконане в рамках наукового проєкту «Інноваційна складова безпеки сталого розвитку старопромислових регіонів України: стратегічні напрями інституційного забезпечення і трансферу технологій в інноваційних ландшафтах», що виконується за рахунок коштів МОН України

* The study was carried out within the framework of the scientific project "Innovative component of the security of sustainable development of the old industrial regions of Ukraine: strategic directions of institutional support and technology transfer in innovative landscapes", funded by the Ministry of Education and Science of Ukraine

Вступ. Сучасні темпи зростання інтенсивності та складності інновацій в економіці вимагають формування системного підходу до управління відповідними змінами. Водночас передумовою розвитку будь-якої спільноти є формування нових нетрадиційних компонентів у соціумі, новітніх і прогресивних нововведень. Невирішені питання адаптації до інноваційної динаміки та неефективність наявних систем і процесів стають стимулом для розвитку нових способів і норм організації взаємодій, одним із яких є інноваційна спільнота.

Аналіз досліджень і публікацій. Під час аналізу наявних досліджень виявлено, що переважна більшість наукових праць, присвячених інноваційним спільнотам, зосереджені на підвищенні ефективності та оптимізації інноваційних процесів. Тема спільнот наразі є необхідною з огляду на зростання залежності суспільства від інновацій.

Все більше загострюється проблема вирішення регіональних питань, що актуалізує створення інноваційних спільнот на рівні регіонів і територій. Автором проаналізовано праці закордонних учених, які розглядали суть інноваційних спільнот, основні складові та їх роль у суспільстві, зокрема Lim M., Bee Yong Ong [1], Pouwels I., Koster F. [2], Power R. [3], Grimaldi M., Rogo F. [4], Coakes E., Smith P. [5], Lynn L., John D. Aram N., Reddy M. [6], Stacey M. [7], Sawhney M., Prandelli E. [8], Durst C. [9], West R. [10], Durmaz L. [11], Fichter K. [12].

Проаналізовані способи вирішення проблемних питань інноваційного розвитку [13–18] можуть бути більш ефективно здійснені, спираючись на думку соціально активного населення. За необхідності наукові установи, громади, органи влади мають можливість створити інноваційні спільноти. Однак практика України свідчить, що концепція інноваційних спільнот потребує подальшого вивчення.

Мета статті полягає у дослідженні концепції інноваційних спільнот.

Виклад основного матеріалу. Для цілей дослідження інноваційний процес можемо визначити як сукупність науково-технічних, технологічних і організаційних змін, що відбуваються у процесі реалізації інновацій. Він передбачає спрямовану зміну основних складових елементів різноманітних процесів для якісної трансформації. В основі такого процесу лежить осмислення і застосування нових ідей, теорій, концепцій, підходів, якісної зміни принципів організації тощо.

На думку Pouwels I. та Koster F. (2017) [2], співпраця сприяє інноваціям. Stacey M. (1969) [7] зазначає, що вчені та інноватори термін «спільнота» використовували для визначення соціальних відносин у певній географічній області, а інші – для акцентування уваги на приналежності до групи. Coakes та Smith (2007) визначають спільноти інновацій як форму співпраці практиків, направлену на підтримку інновацій [5]. Lim M. та Ong B. (2019) [1] визначили інноваційну спільноту як групу людей із почуттям товариства, приналежності та колективності, а також як групу осіб, які спільно сприяють інноваціям і приймають відповідальні рішення. У роботі розглянуто три макропроцеси:

- 1) створення сприятливого середовища для взаємодії та інновацій;

- 2) необхідність організаційних ресурсів для підтримки інноваційного процесу;

- 3) звуження вибору та реалізація інновацій.

З огляду на результати досліджень з тематики інновацій, перший і третій макропроцеси розглянуто через дивергенцію (обмін знаннями, пошукова діяльність, дослідження та генерація ідей) та конвергенцію (усунення альтернативи та звуження вибору, реалізація, експлуатація та комерціалізація ідей) макропроцесами інновації спільноти. Другий макропроцес названо «шлязовим макропроцесом» (оцінка створення нових знань, вибір пріоритетів, контроль, перевірка ідей та промоція), оскільки він є критичним процесом, що реалізується підприємством для вибору ідей для підтримки подальшого розвитку. Це «ворота», через які неформальні інноваційні спільноти можуть входити до формальних інноваційних спільнот у межах організації.

У своїй основній формі інноваційна спільнота складається з групи різних людей, які збираються разом, щоб поділитися ідеями та використати інноваційні ресурси у співпраці. Дотримуючись віри в те, що ціле є більшим, ніж сума його частин, члени інноваційної спільноти прагнуть розвивати один одного, досягаючи нових рівнів досягнень і генеруючи нові ідеї, які неможливо було б досягти окремо. Деякі організації прагнуть створити інноваційну спільноту через своїх внутрішніх співробітників, інші створюють канали зворотного зв'язку зі своїми клієнтами. Тенденція до інтенсифікації взаємодій показує, що компанії дедалі більше співпрацюють у різних галузях для досягнення нових цілей.

У дослідженні [4] інноваційні спільноти визначено як групу, що складається з мотивованих людей, які співпрацюють для досягнення загальної цілі, тому що вони переконані в її спільності.

Інноваційні та наукові спільноти поєднують вчених та інноваторів за мережевим принципом, що є основою для сучасних інформаційних технологій розподіленої взаємодії. За відсутності можливості обмінюватися досвідом і діючи децентралізовано, вчені та інноватори зазвичай витрачають багато часу на подолання перешкод і вирішення проблемних питань на шляху реалізації своїх проєктів. Держава й інститути підтримують переважно вже підготовлені проєкти.

Сучасні технології створення соціальних мереж дозволяють реалізувати найскладніші інструменти кооперації не тільки в плані спілкування та обміну досвідом, а й проведення експертиз, формування розподілених груп, інтеграції (об'єднання) та кооперації проєктів і напрямків.

Як приклад можна розглянути мережі спільноти лідерів світової економіки WELCOM (World Economic Leaders Community), представлені на форумі в Давосі в 2009 р. Саме організація мережевих науково-інноваційних структур дозволяє вирішити частину комунікаційних завдань.

На основі цього можемо зобразити еволюцію інноваційних спільнот (рис. 1).

У дослідженні [6] «інноваційну спільноту» розглянуто як альтернативну структуру для вивчення та розгляду комерціалізації технології. Інноваційна спільнота включає

Рис. 1. Еволюція інноваційних спільнот

організації, які беруть участь у комерціалізації технології. Вона включає побудову координуючих організацій і підструктуру бізнес-фірм, які надають необхідні ресурси для інновацій. Дослідження, що використовують цю структуру, розглядають характеристики спільноти (розмір або залученість) та її вплив на розвиток нових технологій, а також те, яким чином характеристики нових технологій можуть впливати на характеристики спільноти.

Sawhney M. та Prandelli E. [8] розглянули модель інноваційних спільнот як інноваційну систему для управління знаннями, отриманими в різних компаніях, з метою впровадження інновацій. Права інтелектуальної власності в інноваційних спільнотах вважаються власністю усієї спільноти, хоча вона підпорядковується центральній фірмі, яка виступає спонсором і визначає основні правила участі. Ця модель за логікою знаходиться між закритою ієрархічною моделлю та моделлю, що базується на відкритому ринку.

На думку експертів European Institute of Innovation & Technology, «інноваційна спільнота – це інновація в дії. Її робота має світовий рівень і охоплює весь ланцюжок створення вартості від освіти до досліджень та створення бізнесу, демонстрації, інкубації запуску, маркетингу, комунікації та продажів» [14].

У будь-якому випадку формування інноваційних спільнот – це створення середовища, яке дозволяє кожному учаснику почуватися в безпеці та водночас сприяє досягненню спільної мети. Основна їх мета полягає в тому, щоб усунути будь-які перешкоди для обміну ідеями та переймати колективні знання та досвід тих, хто пов'язаний із спільнотою, генерація нових домовленостей, що ведуть до нових та інноваційних способів ведення справ. З цієї причини структура спільноти може бути дещо мінливою, що дозволяє членам спільноти відігравати різні ролі в міру просування до мети.

У дослідженні [12] обґрунтовано, в чому полягає корисність інноваційних спільнот для більш ефективного управління радикальними інноваційними проектами в контексті поточних трендів. Відповідно формуються нові завдання управління інноваційними процесами в результаті збільшення динаміки, складності та посилення поділу праці. Через ці фундаментальні зміни самоорганізуючі мережі стали домінуючими інноваторами для складних технологічних системних рішень. Також варто приділяти

увагу наявним недолікам ряду існуючих теорій інновацій та формувати концептуальні основи побудови міжорганізаційних і міжрівневих мереж – трансформаційних лідерів. На основі розширеної теорії промоторів та концепції трирівневих інноваційних систем термін «інноваційні спільноти» можна використати у значенні промоторних мереж або неформальних персональних мереж інноваторів.

Спираючись на практичний досвід та емпіричні дослідження у сфері управління інноваціями, виявлено, що співпраця та ефективна мережа є важливими факторами успіху майже у всіх інноваційних процесах. Водночас ключові учасники інноваційних процесів, зокрема підприємці, та їхнє значення для ініціювання та впровадження інновацій були в центрі уваги тих, хто розробляє політику, венчурних капіталістів, інноваційних інкубаторів та дослідників інновацій.

Однак існує недостатньо кількість емпіричних даних щодо співпраці ключових учасників інноваційних процесів за межами організаційних кордонів та на різних рівнях інноваційних систем.

Інноваційна спільнота передбачає «спільну творчість», суть якої доцільно розглядати з точки зору організаційної та соціальної креативності, а також теорії соціального навчання, щоб розробити структуру характеристик, спільних для більшості середовищ, які сприяють інноваціям [10].

Структуру інноваційних спільнот розглянуто як еволюцію популярних концепцій соціальної активності в практичних спільнотах (Lave & Wenger, 1991; Wenger, 1998). Інноваційна спільнота визначається як група людей, метою яких є створення інноваційних результатів у спільному середовищі. Наразі існує багато співтовариств, які можуть відрізнитися атрибутами або якістю, які роблять їх успішними, але можуть й бути подібними: мати схожі характеристики на індивідуальному, груповому та організаційному рівнях.

На основі дослідження [11] визначено переваги інноваційної спільноти:

1. *Зменшення ризиків.* Інноваційну спільноту визначено як простий і недорогий спосіб вирішення великих або ризикованих проблем окремими учасниками. Зменшення ризиків дозволяє використовувати найкращі ресурси на робочому місці,

що впливає на розвиток компанії і не вимагає особливих матеріальних затрат.

2. *Збільшення рівня довіри.* Варто наголосити, що врахування поглядів та ідей співробітників формує відносини довіри, що створює гармонічну атмосферу робочого процесу. Це дозволить відчувати персоналу, що до них дослухаються та те, що вони можуть змінити ситуація на краще, впровадити інноваційні рішення чи вирішити проблему.
3. *Створення відкритої комунікації.* Основною ідеєю інноваційної спільноти є відкрите спілкування, що дозволяє дискутувати та генерувати ідеї, які ґрунтуються на урахуванні ідей інших та допомагають покращити загальну культуру організації.
4. *Сприяння навчанню.* Інноваційні спільноти об'єднують людей, щоб поділитися своїми ідеями. Дискусії, що виникають, можуть привести до найкращого навчання в масштабах всієї організації.

Розглянемо приклад побудови інноваційної спільноти на основі огляду [9]. На основі нього сформовано науково-методичний підхід до побудови інноваційної спільноти (рис. 2), що ґрунтується на таких її складових:

1. *Розвідники тенденцій (Trend scouts)* визначають, описують і повідомляють про майбутні тенденції, зазвичай пов'язані з певними галузями.
2. *Технологічні розвідники (Technology scouts)* надають вченим та інженерам відділів досліджень і розробок інформацію про нові технології.
3. *Конкурентні розвідники (Technology scouts)* збирають інформацію про те, як інші компанії в інших галузях застосовують нові технології чи тенденції, таким чином покращуючи профілі тенденцій чи технологій за допомогою кейсів застосування.
4. *Дослідники контенту (Technology scouts)* надають спеціальну інформацію про конкурентів або стартапи. В основному вони проводять кабінетні

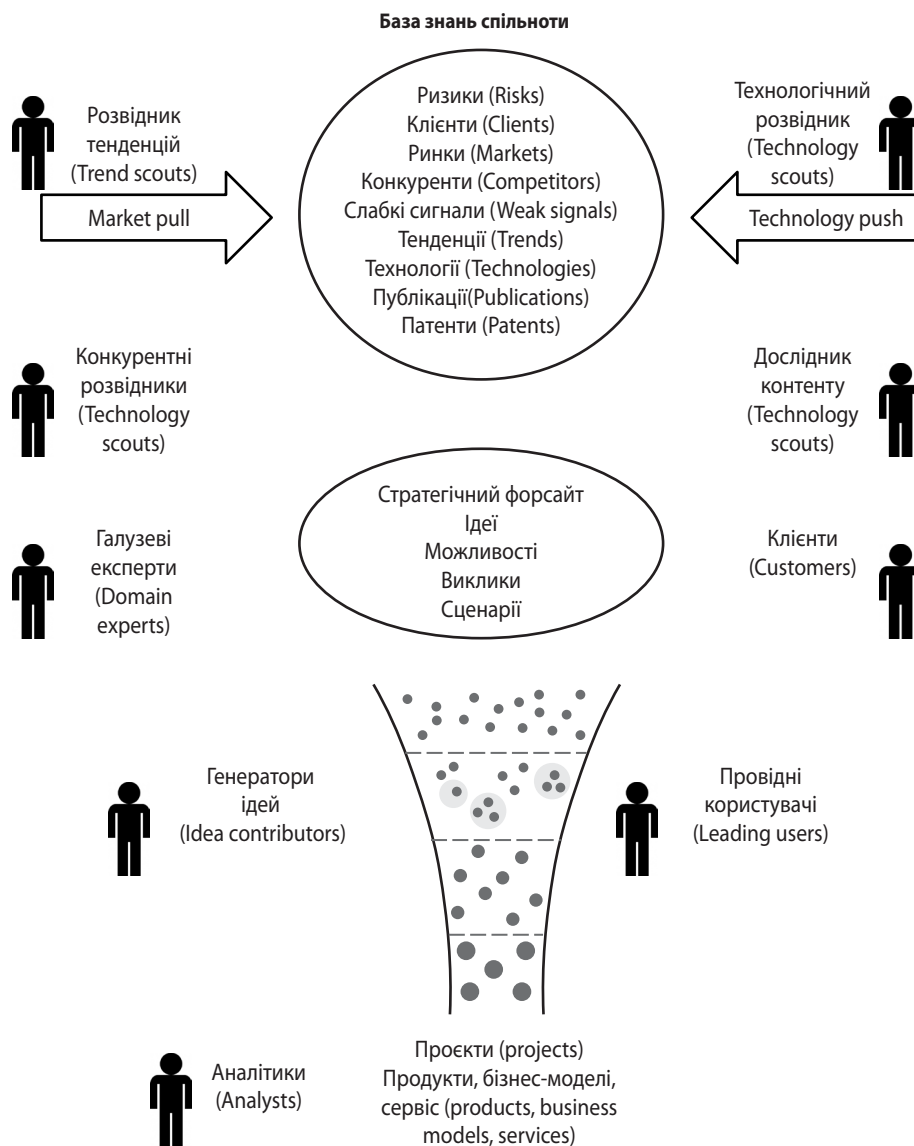

Рис. 2. Учасники та схема функціонування інноваційної спільноти

Джерело: удосконалено автором на основі [9]

дослідження, щоб зібрати широкий спектр інформації, наприклад, про продукти, клієнтів, комунікаційну стратегію, інвесторів або ринкову стратегію.

5. *Галузеві експерти* (Domain experts) мають спеціальні знання або навички в певній області. У сфері інноваційного менеджменту експерти оцінюють готовність нової технології або тенденції.
6. *Клієнти* (Customers) надають уявлення про потреби клієнтів, точки дотику клієнтів, приховані потреби або очікування клієнтів.
7. *Провідні користувачі* (Lead users) беруть участь у тестуванні нових концепцій, продуктів або послуг на ранній стадії.
8. *Генератори ідей* (Idea contributor) зазвичай утворюють різноманітну та неоднорідну групу і генерують ідеї спрямованим або ненаправленим чином.
9. *Аналітики* (Analysts) розробляють бізнес-кейс або оцінюють потенційні ринки збуту інноваційних продуктів.

Оскільки однією з відмінних ознак інноваційних спільнот є те, що учасники виявляють зацікавленість у розвитку інших членів групи з точки зору добробуту та досягнення спільної мети, активна комунікація між усіма учасниками дуже важлива. Саме тому схема функціонування інноваційної спільноти, показана на рис. 2, заснована на побудові бази знань спільноти. За природою інноваційні спільноти орієнтовані на створення безпечного середовища, в якому відбувається вільний обмін ідеями. При цьому існує базова структура, яка допомагає співтовариствам розвиватися. При формуванні таких структур важливою є фасилітаційна функція, що орієнтована на підтримку відкритих комунікаційних ліній між учасниками та втручання, коли певна негативна діяльність загрожує уповільнити імпульс розвитку групи.

Інноваційні спільноти засновані на бажанні управляти процесами по-іншому та зміцнювати дух спільноти за допомогою однодумців та організацій, які готові експериментувати та діяти на межах своїх інноваційних екосистем.

Спільнота повинна вирішувати проблемні питання суспільства та керуватися бізнес-логікою та підприємницьким мисленням. Для забезпечення ефективності інноваційні спільноти повинні мати:

- довгострокову стратегію;
- пул партнерств;
- орієнтацію на людей і талант;
- якісне управління;
- інтегровану (зближену) мережу інноваційних центрів;
- стійку бізнес-модель і фінансовий план;
- комунікаційний план підтримки бренду;
- план поширення;
- план розкриття невикористаного інноваційного потенціалу в цільовому регіоні.

Висновки. Темпи розвитку інновацій змушують створювати інноваційні спільноти для більш швидшого розвитку та прийняття рішень. У роботі проаналізовано

та підкреслено сутність інноваційної спільноти та її переваги. Співпраця є важливим фактором ініціювання та впровадження інновацій та знаходиться в центрі розробників політики, венчурних капіталістів, інноваційних інкубаторів та дослідників інновацій. Інноваційна спільнота складається з групи різних людей, які збираються разом, щоб поділитися ідеями та використати інноваційні ресурси у співпраці. Інноваційні та наукові спільноти поєднують вчених та інноваторів за мережевим принципом на основі сучасних інформаційних технологій розподіленої взаємодії для подолання перешкод та вирішення проблемних питань на шляху реалізації своїх проєктів. Оскільки однією з відмінних ознак інноваційних спільнот є те, що учасники виявляють зацікавленість у розвитку інших членів групи з точки зору добробуту та досягнення спільної мети, активна комунікація між усіма учасниками дуже важлива. Сучасні ІКТ дозволяють реалізувати найскладніші інструменти кооперації не тільки в плані спілкування та обміну досвідом, а й проведення експертиз, формування розподілених груп, інтеграції та кооперації проєктів та напрямків. Схема функціонування інноваційної спільноти заснована на побудові бази знань спільноти. За природою інноваційні спільноти орієнтовані на створення безпечного середовища, в якому відбувається вільний обмін ідеями.

Перспективи подальших досліджень інноваційних спільнот пов'язані з розглядом особливостей їх формування на локальному та галузевому рівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Lim M., Bee Yong Ong Communities of innovation. *International Journal of Innovation Science*. 2019. Vol. 11. P. 402–418.

DOI: 10.1108/IJIS-09-2017-0086

2. Pouwels I., Koster F. Inter-organizational cooperation and organizational innovativeness. A comparative study. *International Journal of Innovation Science*. 2017. Vol. 9. No. 2. P. 184–204.

3. Power R. What Is an Innovation Community, and Why You Should Join One Today? Inc. 2018. URL: <https://www.inc.com/rhett-power/what-is-an-innovation-community-why-should-you-join-one-today.html>

4. Grimaldi M., Rogo F. Mindshare in Fimmechanica: An organizational model based on communities of innovation. *Proceedings of the European Conference on Intellectual Capital*. 2009. P. 236–245.

5. Coakes E., Smith P. Developing communities of innovation by identifying innovation champions. *The International Journal of Knowledge and Organizational Learning Management*. 2007. No. 14 (1). P. 74–85.

DOI: 10.1108/09696470710718366.

6. Leonard H. Lynn, John D. Aram N., Reddy M. Technology communities and innovation communities, *Journal of Engineering and Technology Management*. 1997. Vol. 14. Iss. 2. P. 129–145.

DOI: 10.1016/S0923-4748(97)00006-4

7. Stacey M. The myth of community studies. *British Journal of Sociology*. 1969. Vol. 20. P. 134–147.

8. Sawhney M., Prandelli E. Communities of creation: Managing distributed innovation in turbulent markets. *California Management Review*. 2000. No. 42 (4). P. 24–54.

DOI: 10.2307/41166052. JSTOR 41166052

9. Durst C. Who Should Be Part Of My Innovation Community? *ITONICS*. 2018. URL: <https://www.itonics-innovation.com/blog/who-should-be-part-of-my-innovation-community>
10. West R. E. Communities of innovation: Individual, group, and organizational characteristics leading to greater potential for innovation. *Tech Trends*. 2014. No. 58 (5). P. 53–61.
DOI: 10.1007/s11528-014-0786-x
11. Durmaz L. Innovation Community: Definition and Benefits. March 20, 2013. URL: <http://imblog.ideaglow.com/innovation-community-definition-and-benefits>
12. Fichter K. Innovation Communities: A New Concept for New Challenges. In: Fichter K., Beucker S. (eds). *Innovation Communities*. Springer, Berlin, Heidelberg. 2012.
DOI: 10.1007/978-3-642-22128-6_1
13. Кузнецов С., Лапшов А. Коммуникации в сфере инноваций. К вопросу концептуализации мировой и российской практики. *Медиаскоп*. 2011. № 11. URL: <http://www.mediascope.ru/node/719>
14. Что такое сообщества инноваций? *NetinBag*. 2021. URL: <https://www.netinbag.com/ru/business/what-are-communities-of-innovation.html>
15. What makes a successful Innovation Community? *European Institute of Innovation & Tehnology*. URL: <https://eit.europa.eu/our-communities/eit-innovation-communities/success>
16. Omeljanenko V., Braslavskaja O., Biloshkurska N., Biloshkurskyi M., Omeljanenko O. C-Engineering Based Industry 4.0 Innovation Networks Sustainable Development. *International Journal of Computer Science & Network Security*. 2021. No. 21 (9). P. 267–274.
17. Омеляненко В. А., Омеляненко О. М. Аналітико-стратегічні аспекти системної стійкості інноваційної системи. *Причорноморські економічні студії*. 2018. № 32. С. 61–65.
18. Omeljanenko V. A., Omeljanenko O. M. Digital services as a component of regional innovation systems. *Economy digitalization in a pandemic onditions: processes, strategies, technologies: International scientific conference (January 22–23, 2021. Kielce, Poland)*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2021. P. 172–176.
DOI: 10.30525/978-9934-26-028-5-38
- Fichter, K. "Innovation Communities: A New Concept for New Challenges". In *Innovation Communities*. Springer, Berlin: Heidelberg, 2012.
DOI: 10.1007/978-3-642-22128-6_1
- Grimaldi, M., and Rogo, F. "Mindshare in Fimmechanica: An organizational model based on communities of innovation". *Proceedings of the European Conference on Intellectual Capital*. 2009. 236-245.
- Kuznetsov, Ye., and Lapshov, A. "Kommunikatsii v sfere innovatsiy. K voprosu kontseptualizatsii mirovoy i rossiyskoy praktiki" [Communications in the Field of Innovations. On the Issue of Conceptualization of World and Russian Practice]. *Mediascope*. 2011. <http://www.mediascope.ru/node/719>
- Leonard, H. L. et al. "Technology communities and innovation communities". *Journal of Engineering and Technology Management*, vol. 14, no. 2 (1997): 129-145.
DOI: 10.1016/S0923-4748(97)00006-4
- Lim, M., and Bee, Y. O. "Communities of innovation". *International Journal of Innovation Science*, vol. 11 (2019): 402-418.
DOI: 10.1108/IJIS-09-2017-0086
- Omelianenko, V. A., and Omeljanenko, O. M. "Analitiko-stratehichni aspekty systemnoi stiikosti innovatsiinoi systemy" [Analytical and Strategic Aspects of System Stability of the Innovation System]. *Prychornomorski ekonomichni studii*, no. 32 (2018): 61-65.
- Omeljanenko, V. A., and Omeljanenko, O. M. "Digital services as a component of regional innovation systems". *Economy digitalization in a pandemic onditions: processes, strategies, technologies*. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2021. 172-176.
DOI: 10.30525/978-9934-26-028-5-38
- Omeljanenko, V. et al. "C-Engineering Based Industry 4.0 Innovation Networks Sustainable Development". *International Journal of Computer Science & Network Security*, no. 21(9) (2021): 267-274.
- Pouwels, I., and Koster, F. "Inter-organizational cooperation and organizational innovativeness. A comparative study". *International Journal of Innovation Science*, no. 2 (2017): 184-204.
- Power, R. "What Is an Innovation Community, and Why You Should Join One Today?" Inc. 2018. <https://www.inc.com/rhett-power/what-is-an-innovation-community-why-should-you-join-one-today.html>
- Sawhney, M., and Prandelli, E. "Communities of creation: Managing distributed innovation in turbulent markets". *California Management Review*, no. 42(4) (2000): 24-54.
DOI: 10.2307/41166052.JSTOR41166052
- Stacey, M. "The myth of community studies". *British Journal of Sociology*, vol. 20 (1969): 134-147.
- "What makes a successful Innovation Community?" *European Institute of Innovation & Tehnology*. <https://eit.europa.eu/our-communities/eit-innovation-communities/success>
- West, R. E. "Communities of innovation: Individual, group, and organizational characteristics leading to greater potential for innovation". *Tech Trends*, no. 58(5) (2014): 53-61.
DOI: 10.1007/s11528-014-0786-x

Стаття надійшла до редакції 09.03.2022 р.